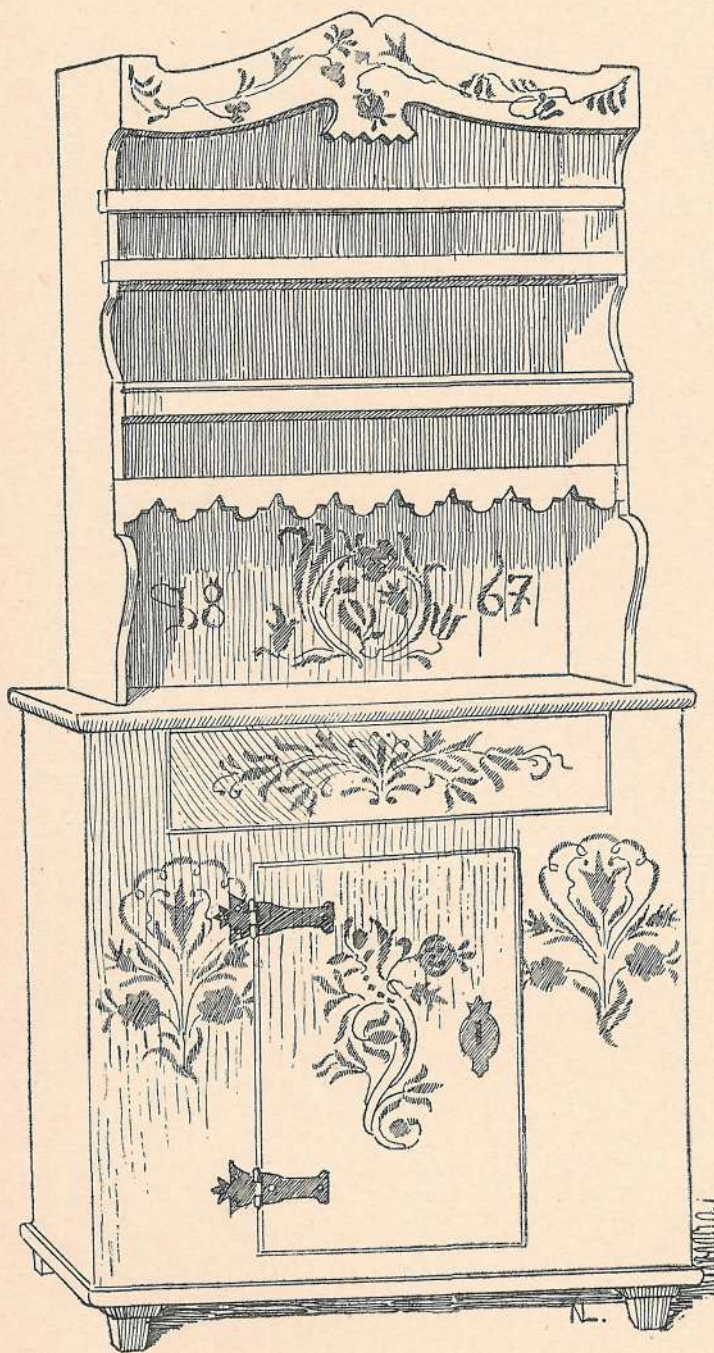

Eszméje az volt, hogy a rendelkezésére álló hosszúságban a zenének négy nagyobb korszakát: az antik, a középkori, a rokokó korbelt és a modern zenét ábrázolja. Az építészeti tagozás következtében a középkori és a rokokó zene egy-egy hosszabb frizdarabot, az antik és a modern zene pedig két-két rövidebb frizdarabot tölt ki.

158. TÁLAS.
CSIK-SZT-SIMON 1867-BŐL.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.

A művész az antik zene két motívumában a heroikus és pásztor-zenét ábrázolja. A középkori zenében az egyházi ének és az orgona viszi a főszerepet. A könnyűvérű rokokót a tánc és a szerelmes idyll mutatja be, míg a modern zenét a komoly kamara- és a nagy instrumentális zene képviselik.

A kompozíció rendkívül bájos, a kivétel fényes. Az ember nem tud választani, hogy az alkotás komolyabb részeinek vagy pl. a rokokó-kor kecses könnyűségének adja-e oda a pálmát. Az igazság az, hogy a kompozíció a maga egészében érdemli azt meg.

A fríz magassága 1.60 méter, anyaga félkemény fenesi kő.
K.

Magyar fejfák, bálványfák

és népies díszítmények rajz-sorozatát mutatjuk be a 150. lapon, melyeket az orsz.

Míntarajztanoda és rajztanár-képző két derék növendéke Fábíán Gyula és Novák József Lajos nyári tanulmányúttjuk közben készítették.

KIÁLLÍTÁSOK.

Karácsonyi iparművészeti kiállítás.

A M. Iparművészeti Társulat a napokban küldte szét az idei karácsonyi kiállításra szóló felhívását. A felhívás szerint a társulat különös súlyt helyez arra, hogy a kiállításra kerülő munkák eredeti, jó tervrajzok vagy minták után készüljenek, a jogosult művészi igényeknek megfelelően és technikailag is kifogástalanok legyenek. Sablonos munkák, vagy meglevő dolgoknak egyszerű utázmatai ki vannak zárva.

Azoknak a kiállítóknak, akik egész szobaberendezéseket akarnak kiállítani, gondoskodniuk kell a berendezések összes tartozékairól, úgymint csillárról, függönyökről, szőnyegekről, fali kárpitról vagy fali festésről, dísztárgyakról stb., mert a kiállításra ezúttal kizárólag teljesen és egységesen kiképzett és a kiállítás általános keretébe beilleszthető berendezéseket fogad el a társulat. Ki van zárva tehát az, hogy például valaki egy szobának csak bútorzatát állítsa ki anélkül, hogy egyúttal annak megfelelő művésziesen megoldott keretéről és egyéb tartozékáról is gondoskodnék. Ily feltétel mellett természetesen kiállítókként szerepelnek mindazok a tervező művészek és műiparosok, akik a teljes berendezés előállítására egymással szövetkeztek.

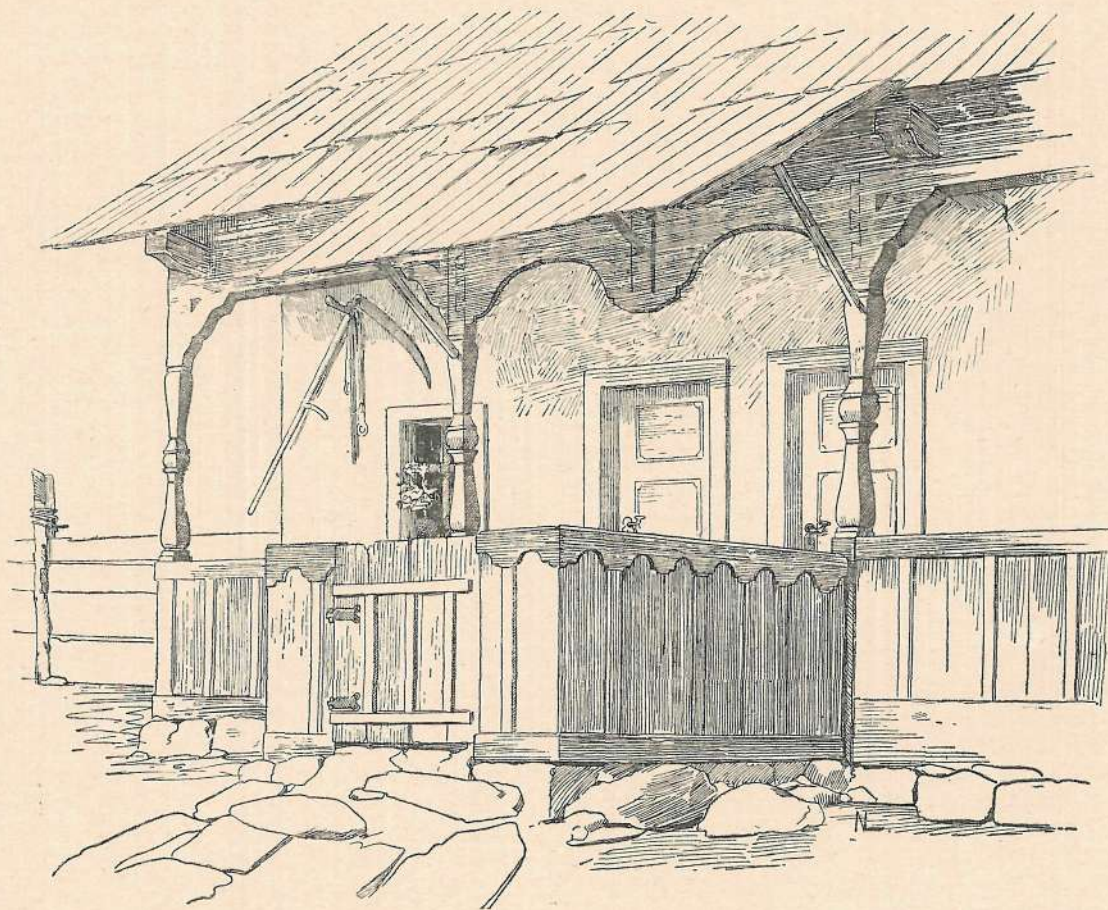
Hogy pedig a társulat idejekorán tájékozódjék, hány és mifajta berendezést kell elhelyeznie, szükséges, hogy az illető kiállító a szoba helyszínrajzát, bútorzatának és minden tartozékának tervrajzát f. évi június hó 20-ig a társulatnak beküldjék, hogy abból az illető berendezés

összhatását megítélni, annak előzetes elfogadása felett dönteni, magát a szobaberendezést pedig a kiállítás keretébe megfelelően beilleszteni lehessen. Amennyiben több kiállító jelentkezik, mint ahány fülke áll rendelkezésre a szobaberendezések befogadására, a kiállítás bíráló-bizottsága az elsőbbség jogát a bemutatott tervek művészi értéke alapján dönti el.

A kiállítást Gyalus László építész, a m. k. iparművészeti iskola tanára rendezzi, aki a rendelkezésre álló terület beosztása, felhasználása és általában a kiállítás elrendezése tekintetében felvilágosítást ad. A kiállítás november hó folyamán nyílik meg; ezért multhatatlanul szükséges, hogy a kiállítók kész tárgyaikat legkésőbb október hó végéig a kiállítás helyszínére, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumba, a társulat címére beküldjék. A később érkező tárgyakat a társulat minden indoklás nélkül egyszerűen visszautasíthatja. A kiállításra beérkezett összes tárgyak végleges elfogadása felett a kiállítás bíráló-bizottsága határoz, amelybe a kiállítók a maguk kebeléből három tagot választanak.

A kiállítók buzdítására szolgálnak a kiállítás alkalmából kiadandó következő kitüntetések, illetőleg díjak: a) A val-

lás- és közoktatásügyi m. k. miniszter által alapított állami nagy aranyérem, amely kompozíció és kivitel tekintetében feltétlen becsú műipari munkáért ítélhető oda (az erre vonatkozó részletes szabályzat olvasható a Magyar Iparművészet 1898. évfolyamának 412. lapján); b) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 2000 kor. nagy díja, a hozzátartozó oklevéllel; c) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek állami érme és oklevele. Utóbbi két kitüntetés odaítélésénél a következő szabályok az irányadók: Állami nagy díjat vagy érmet nyerhetnek önálló iparosok, ipari vállalatok, vagy oly intézmények (egyesületek, tanműhelyek), akik illetve amelyek az iparművészet körébe tartozó munkák készítésével foglalkoznak. A nagy díjra és érmekre pályázónak tekintetik minden kiállító, aki tárgyait a kiállításra szabályszerűen bejelentette és a megnyitás napján ki is állította, fennmaradván a kiállítók abbeli joga, hogy egyes tárgyakat versenyen kívül állóknak jelenthessenek ki, mely körülmény az illető tárgyakon is megjelölhető. Oly kiállítónak, ki valamely kiállításon állami érmet nyert, a nagydíj, mint magasabb fokozat, még odaítélhető. A 2000 koronás nagydíjat és érmet a választmány tagjaiból alakított héttagú

159. PITVAR KARCFALVÁN.

NAGY LÁZÁR RAJZA.

bíráló-bizottságnak javaslata alapján adományozza a kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

A kiállításon résztvenni szándékozókat felhívja az elnökség, hogy bejelentésüket június hó 6-ig küldjék be, hogy a bejelentések alapján a kiállítás berendezésének tervét el lehessen készíteni. Bejelentőveket a társulat titkári hivatala ad.

Grafikai kiállítás. A Nemzeti Szalon termeiben vagy negyedfélszáz grafikus lap adta a negyedik grafikai kiállítás anyagát. Számra a summa tekintélyes. Főleg ha meggondoljuk, hogy nem is oly rég ritkaságszámba ment, szinte túlnem volt a kiállítások falán e rajzbéli gourmandéria.

A rézkarc és acélmetszet mindíg szerepelt. Öreg és jeles tūmestereink szorgalmas vendég szereplői voltak a tárlatoknak karcolt lapjaikkal. A kritika azt mondta róluk: ez a magyar grafika. A közönség tudomásul vette, s a lelkesebbek tán örültek is, hogy nem csak pikturánk van, hanem grafikánk is, ami föltétlenül jelentős valami, mert hiszen a karcoló tű már ugyanaz a megbecsült szerzőszám Lionardo kezében, amivé lett Rembrandtnál. S hogy minden időknél mily lírai dokumentumok írhatók e szerzőszám révén, erre megint az ő forintos lapjai a legjobb műtörténelmi példa, vagy a Goya-capricciók.

A metszet és rézkarc tehát egész a legutóbbi évekig reprezentálta a magyar grafikát. Ha sovány is volt e reprezentálás, visszatükrözte viszonyainkat, ahol csak mostan csirázódik az újfajta reprodukció. Hozzánk most állt be csupán, ami kint jó rég végbement. Késés történt, amely időbeli különbözet okát azonban keresni hiábavaló. Egyrészt mert vannak díjak, melyek esztendőnkint fiatal grafikus generációt hoznak össze: a negyedik ily kiállítás mutatja, hogy respektábilis az ő számuk. Lehet, hogy ezek a díjak éppen a tízenkettedik órában érkeztek. Az is igaz, hogy például nincs grafikai egyesület, pedig nem egyszer elkezdtek, s nem egyszer hittük, hogy megvan. De a közönség figyel, s rájött, hogy egy eredeti litográfia is lehet előkelő dísz a tapétafalon. S végre is ez a fő.

Litográfia, aquatinta, fametszet, színes rézkarc, pasztell, kréta stb. bő változatait láthattuk hát a Nemzeti Szalon kiállításán. Majd mindegyik grafikus ág felvonult ott képviselővel. Reprodukciók ép úgy, mint toll, tervező ecset, szén és vöröskréta anyagával csinált rajzok, meseillusztrációk, könyvdíszek. Az egyes lapokon jobbra fiatal talentumok neveit olvashattuk. Némi meglepően precíz készséggel hat: megtanulta valamely eljárás módját minden csinát-bínját. S mégis, az az impresszió kelt bennük a számra bő s változatosságra sokszínű kiállításban, hogy ami kedv és virulás dolgozik itt, az csak ritkán értelt egy-egy igazi grafikus gyümölcsöt. Találkoztunk rajzokkal, amelyek ép rajzbélileg közömbösek. Elénk akadtak reprodukciók, amelyek nem fedezhet fel a szem nyomat-hibát. De grafikus zamat, valami olyasféle nyom, ami csakis a mesterkedés nyelvén nőhetett: hiányzott róluk. Akiknél megvolt ez a kellék, azok megállítottak, így mindenekelőtt Nagy Sándor kéz-

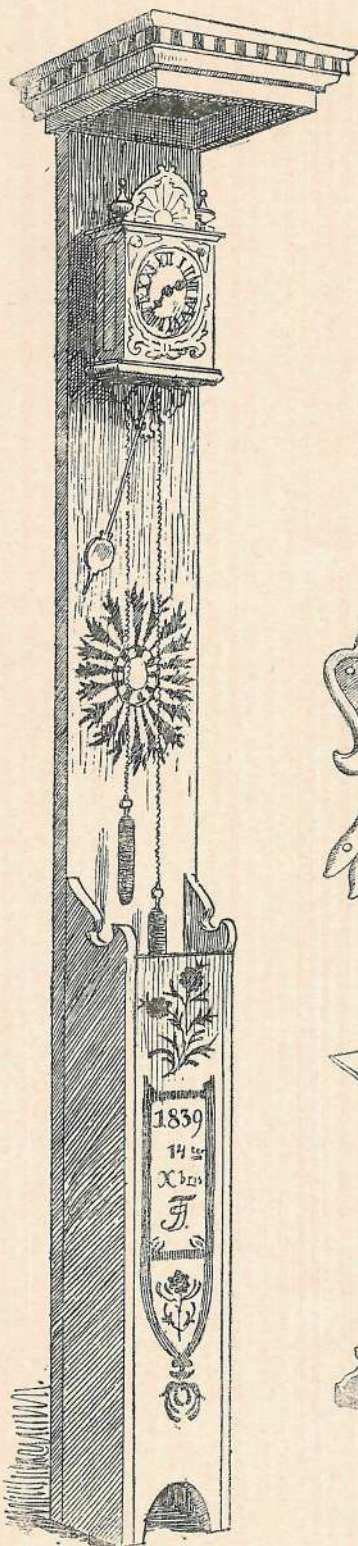
írása. Lapjai közül egy gyöngéd tussrajzot, s mellette Faragó Gezának 2 dekoratív festményét, Remsei Jenőnek, egy fiatal talentumnak, figyelemkeltő dolgát közöljük.

Ex-libris kiállítás. Az országos Gyermekvédő Liga vezetősége Csányi Károly iparművészeti múzeumi őr és Barta Artur rajzoló-művész közreműködése mellett az Orsz. Iparművészeti Múzeumban érdekes kiállítást rendezett, mely május hó 23-án nyílt meg. Kiválóbb gyűjtőinknek ex-libris kollekciói mellett, főnem ízlésű műbarátunknak, Glück Frigyesnek iparművészeti gyűjteménye java részét látjuk e kiállításon, melynek megtekintését — a jótékony célra való tekintettel is — melegen ajánljuk.

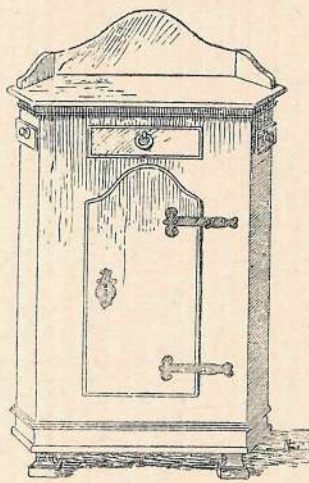
A római Tribuna május hó 1-én megjelent számában „Una lezione di vita pratica” cím alatt igen rokonszenvesen emlékezik meg a milánói kiállítás magyar osztályában levő iparművészeti oktatási csoportról, amelyben tudvalevően a székesfővárosi iparrajziskola, a m. kir. iparművészeti iskola, az orsz. mintarajziskola és rajztanárképző, valamint a kereskedelemügyi minisztérium főhatósága alatt álló ipari szakiskolák gyűjteményes kiállításai vannak.

„Tegnap már jelentést tettem” — írja a Tribuna levelezője — „a magyar osztály biztos diadaláról. Ma — egy nagyjában összefoglaló látogatás után, melyet nekem, kivételképp megengedtek — csak megerősíthetem jóvondoléseimet. Ez a biztos siker kezdődik az építészettel, mely belsejében is mint speciális építmény van elrendezve, kieszelve és szerkesztve; oly jól kieszelt és különféle kiállított tárgyakkal kombinált összhangú szcenografikai hatásokkal, hogy a legváltozatosabb és egyúttal teljesen összhangú keretet adja; de nyilvánul e siker aztán minden egyes formában, mindenféle anyagban, mindenféle alkalmazásban, a keramikákban úgy mint a mozaikban; a bútorokban és ékszerekben, szövetekben és zománcokban, a himzéstől kezdve azon nagyarányú virágtartókig, melyeknek mintáját Attila állítólagos sírjában talált tárgyakról vették. „Önök Attila utódai” — jegyeztem meg tréfásan Nádler és Mátrai tanároknak, akik ékesszólóan körülvezettek. „Ki mondta volna neki, hogy eljön az idő, amidőn oly jól összebarátkozunk”. De minthogy a barátok tudtukon kívül is szoktak jó szolgálatot tenni, a magyarok is megteszik nekünk azt, hogy megtanítanak bennünket evvel a kiállítással arra, hogy mily szellemben legyenek vezetve és hogyan rendezzük be a mi iparművészeti iskoláinkat. Valóban jelentékeny részét ennek az osztálynak elfoglalja a m. kir. iparművészeti iskola, a budapesti m. k. mintarajz- és tanárképző iskola, a székesfővárosi iparrajziskola és a többi szakiskolák, tisztára bámulatos intézmények, melyek rendszere és eredménye előtt — látva az óriási különbséget — elfogta a szomorúság és csüggedtség egy római hasonló intézetnek igazgatóját, aki velem volt — ahelyett, hogy őt nemes versenyre serkentette volna.

És szerettem volna, hogy velünk legyenek sokan azok közül a művészeink közül, akik még mindig lenéznek az iparművészetet, ha nem másért, legalább azért, hogy

160. ÓRATOK, KÉZDIVÁSÁR-
HELYEN, 1839-BŐL.

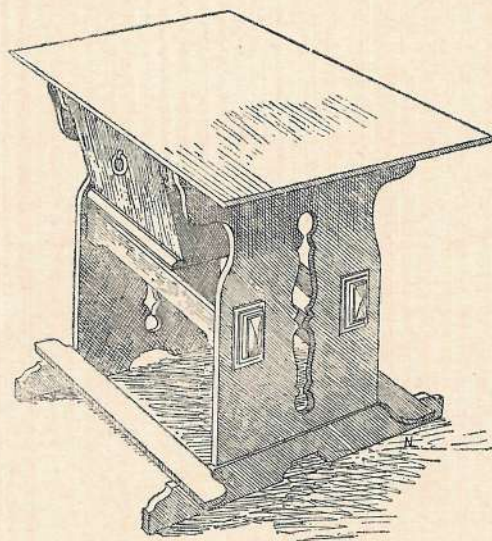
161. SAROK TÉKA, CSIK-SZT-
MÁRTONBAN, 1813-BŐL.

162. KAROSSZÉK A CSIK-SZT-MÁRTONI
R. K. EGYHÁZ SEKRESTYÉJÉBŐL.

163.
AJTÓKILINCS,
KOVÁCSOLT VASBÓL,
CSIK-KARCFALVÁN.

164. ASZTAL, CSIK-SZT-MÁRTONBAN, A XVIII.
SZÁZAD ELEJÉRŐL.

165.
SZÖVÉTNÉK,
A CSIK-SZT-
MÁRTONI
R. KATH.
EGYHÁZ
TULAJDONA.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELEI.

lássák, miképp kell tanítani és hogyan lehet a legegyszerűbb tárggyal, melyet a legszerényebb parasztházban is használnak, nagyobb örömet szerezni az ember szemének és lelkének mint a nagy, de jogosulatlan igényű képpel vagy szoborral. Igaz, hogy a magyaroknak az az előnyük van, hogy nincs művészi múltjuk (? Szerk.), de előrelátók, hogy ne kellessen annak terhét a jövőben viselniük, amennyiben előbb az ifjúságban a természetes eredetiség fejlődését keltik fel és csak később kívánják azon stílusoknak tanulmányozását és gyakorlását, melyek így — és így kellene mindenütt lennie — egyszerű kulturális elemek lesznek és nem pedig az egykorú újdonság teremtésének az akadályai.“

A pomán királyi pásztor a milánói kiállítás magyar osztályában.

Május 13-án a román királyi pár hosszabb látogatást tett a magyar iparművészeti csarnokban, ahol a királyi párt Czako Elemér dr., a magyar osztály megbízottja fogadta. A háziipari rész után az iparművészeti és művészeti iskolák kiállítását tekintették meg, majd pedig az ipari szakiskolák kiállítását. A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a Farago Ödön és Maróti Géza tanárok által tervezett és rendezett termekről s különös örömmel nézegették az egyik gyermekszobát a hozzá tartozó művészi gyermekjátékokkal együtt, melyeknek terve Weszely Vilmostól való. Végül kérdést intéztek Czakóhoz, hogy a bukaresti kiállításon is ilyen készültséggel vesznek-e részt a magyarok? Ezután szívélyes búcsúzás után hagyták el a magyar osztályt, amelyet az összes külföldi nemzetek iparművészeti csoportjai között a legbefezettebbnek találtak.

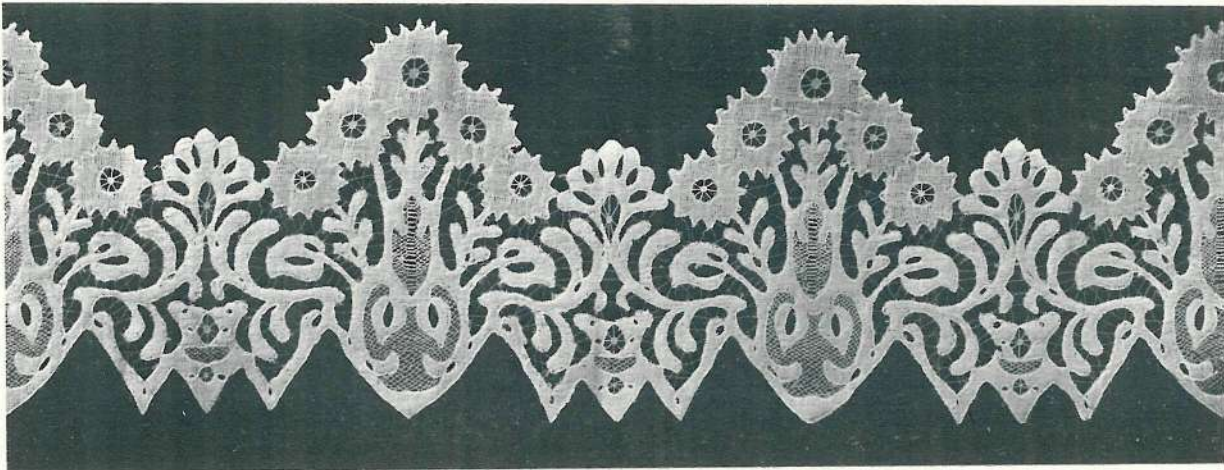
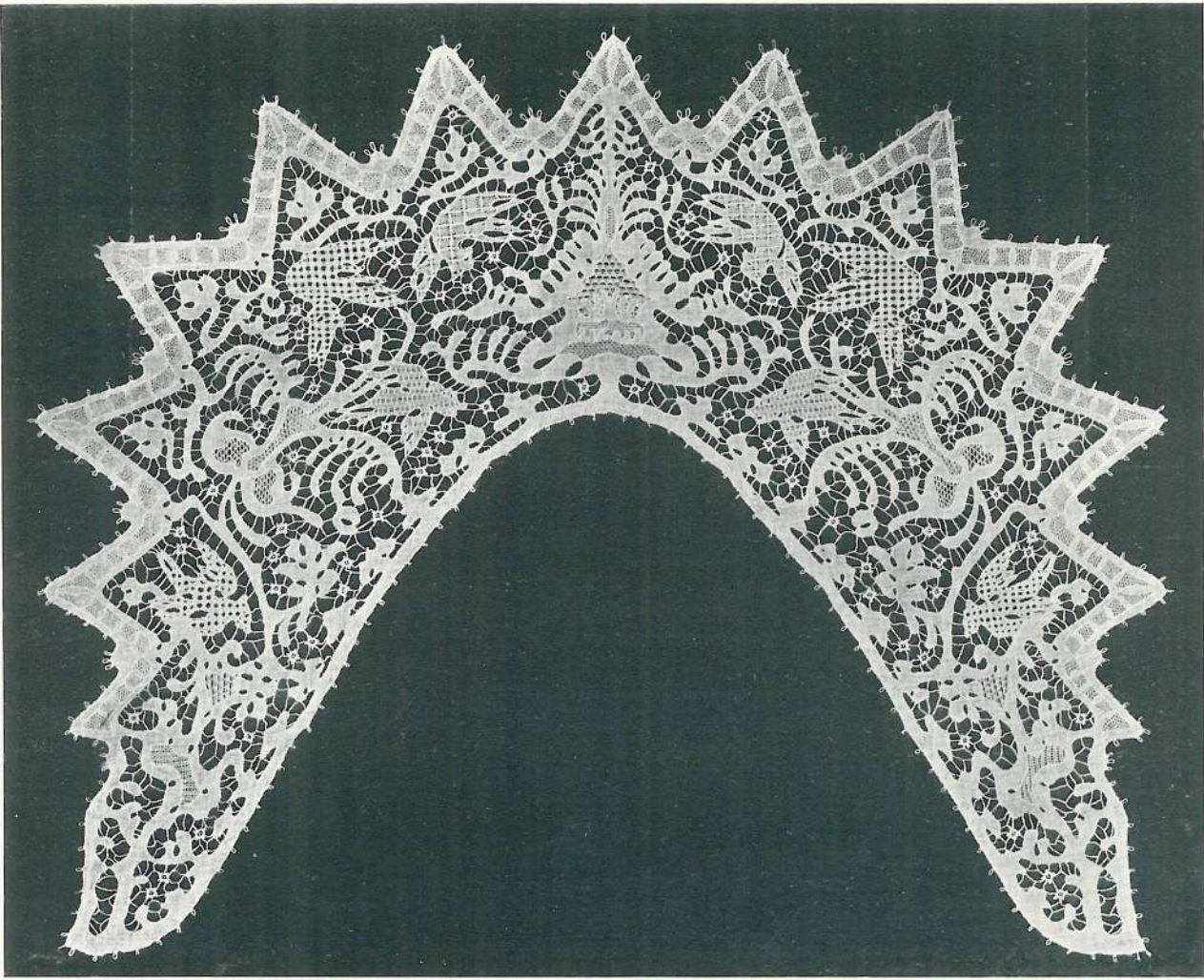
A III-ik iparművészeti kiállítás Drezdában.

Mint már jelezte, a f. évben Drezdában lesz a harmadik német iparművészeti kiállítás. A harmadik ama sorozatban, amelynek elseje 1876-ban Münchenben, másodika ugyanott 1888-ban tartatott.

Az első (1876) kiválóan az akkori művészi törekvéseknek hazai (német) talajba való terelését célozta azzal, hogy a régibb művészet alkotásait mutatta be, hogy így az újabb ennek hagyományait átvéve, ennek kapcsán fejlődjen tovább. A második (1888) kiállítás eme törekvéseknek gyümölcseit bemutatni volt hivatva. Be is mutatta fényes keretben a stílisztikai és technikai kísérleteket, amelyek egyes téren kifejezésre jutottak. Azóta az iparművészetnek úgy esztétikai, mint technikai kérdései körül az egyes műipari működési területeken nagy és elvi jelentőségű újabb kérdések alakultak

ki, amelyeknek keletkezése az újabb időknek sajátos kulturális és gazdasági viszonyaiból magyarázható. E kérdések elseje az iparművészetnek a művészi gyári iparral való bővítésére és ezeknek viszonyára, másodika az 1888 óta végbement izlésváltozásra vonatkozik. Szükséglet tehát Németországban ma egy nagy, összefoglaló képet nyújtó ilyféle kiállítás; mert belőle egyrészt a német iparművészek, iparosok és gyárosok, tehát az alkotó erő, másrészt a közönség egyaránt hasznot húzhat: az első a termékenyítő serkentés által, a második pedig azzal, hogy a törekvéseket jobban megismerheti. A kiállítás programja a következő: I. Művészet; és pedig: 1. képzőművészet, megfelelő keretben, tehát 2. terművészet, vagyis a művészet és ipar összes műveleteinek és nyilvánulásainak a térben való értékesítő összműködése; ennek alosztályai: a) profán művészet; b) templomi művészet; c) építő- és kertművészet. II. Művészi ipar, amelynek keretében az egyes tárgy, az ember kezének művészi munkája kerül bemutatásra; és pedig: 1. mint népies művészet; 2. a technikák; 3. az iskolák; 4. a magában vett készítmények alkotta csoportokban, amely utóbbiak művészileg rendezett üzletek formájában kerülnek bemutatásra. A III. csoport a művésziesen ipari készítményeknek ama fajtáját öleli fel, amelynek készítésénél nem a kéz, hanem a gép a döntő. A kiállításnak ez a része külön épületet kap. Ennek keretében a következő csoportok lesznek: 1. mintaszerű alkotások, t. i. bemutatása annak, amit a gép igénybevételével a gyáripar művésziest produkálhat; a 2. alcsoport ennek a művészi iparnak áttekintését nyújtana: a) anyagi csoportokkal; b) ipari származású egész belső helyiségekkel; c) gépeknek és műhelyeknek bemutatásával.

A kiállítás kizárólag a Németországban készült tárgyakra szorítkozik. Kivételt e tekintetben csakis a „technikák“ osztálya képez, ahol idegen országbeli tárgyak is kiállíthatók. A körütekintéssel kidolgozott szabályzat háromféle kiténtetést jelöl ki: 1. a nagy diplomát, 2. kiváló munkákért adható érmekeket és plaketteket és végre 3. közremunkálkodásért diplomákat.

167., 168. DÉKÁNI ÁRPÁD.

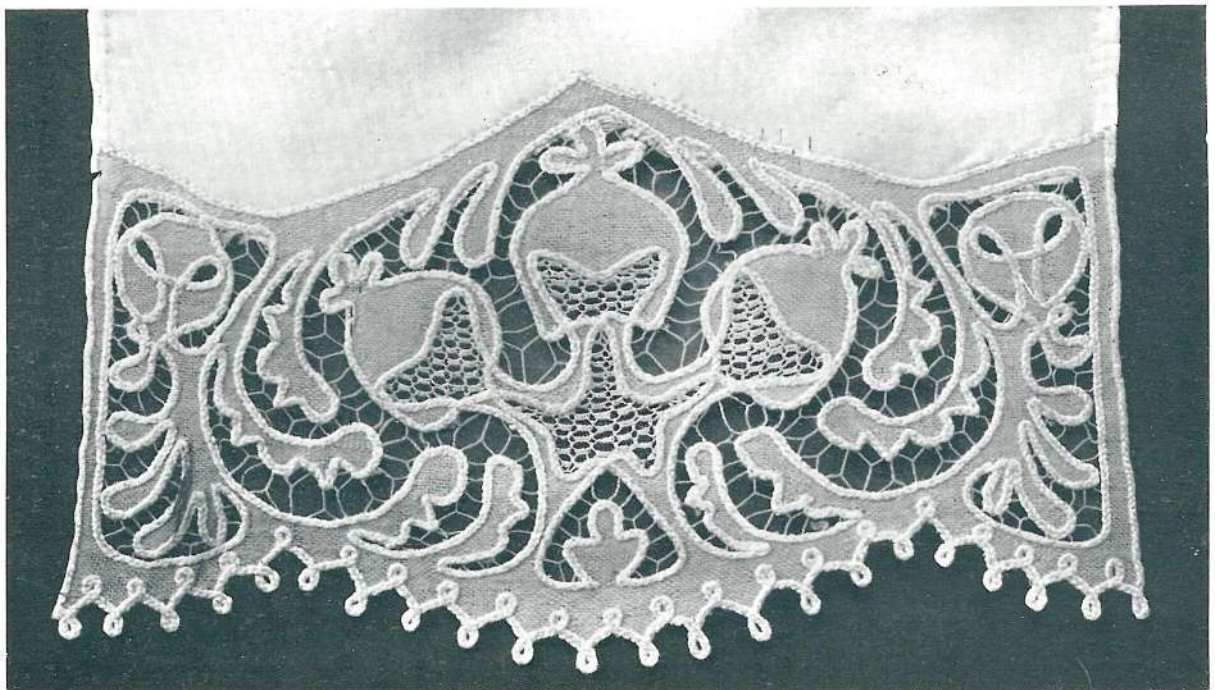
HALASI VARROTT CSIPKÉK.

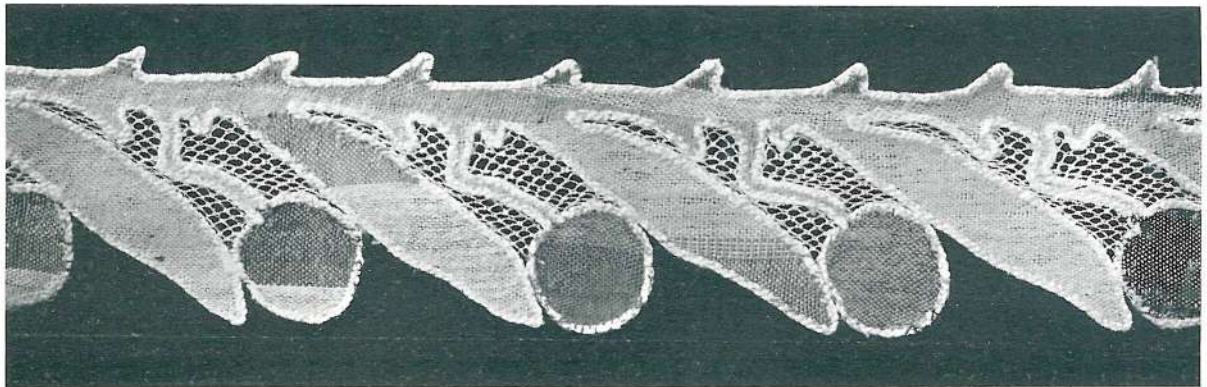
169

170

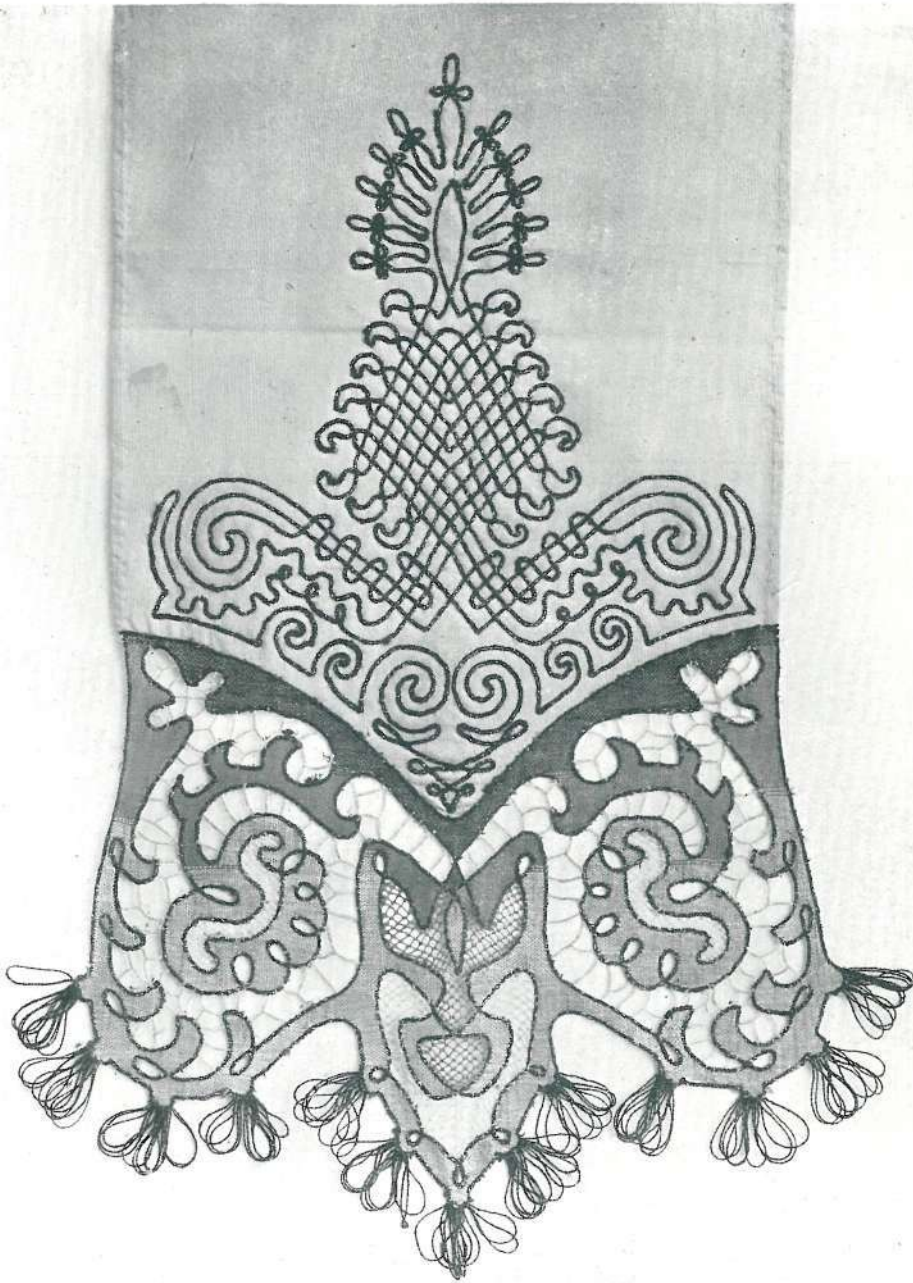
171

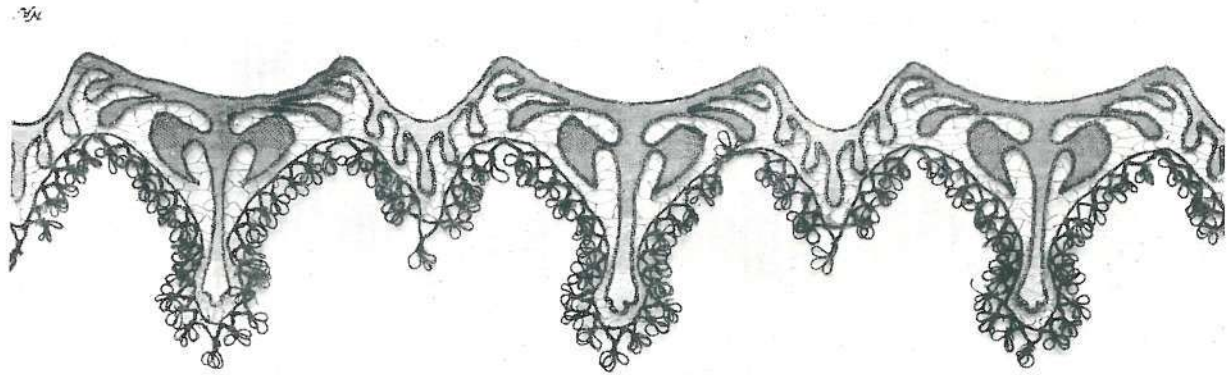
169., 170., 171. DÉKÁNI ÁRPÁD.

HALASI VARROTT CSIPKÉK.

172

173

172., 173. DÉKÁNI ÁRPÁD.

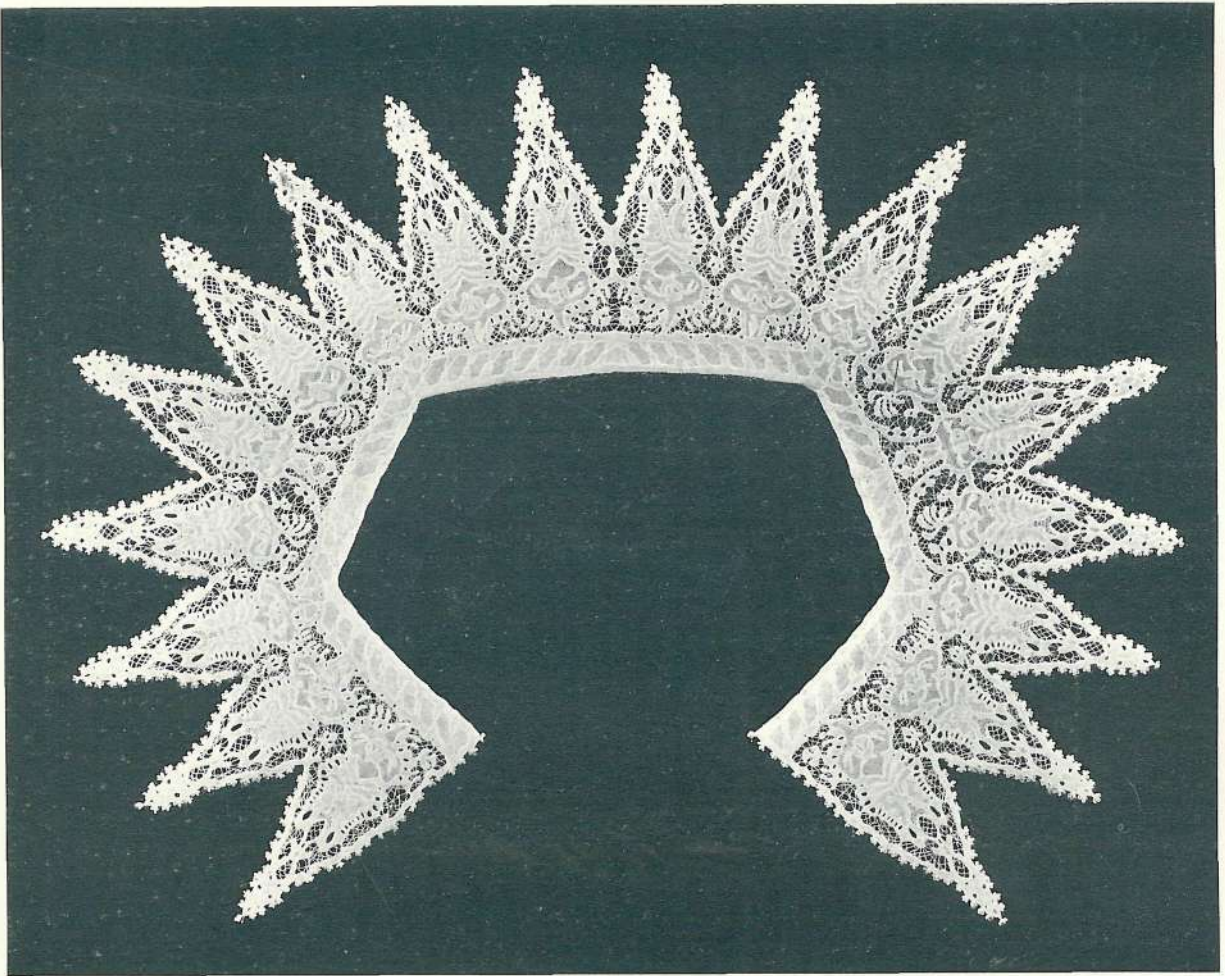
HALASI VARROTT CSIPKÉK.

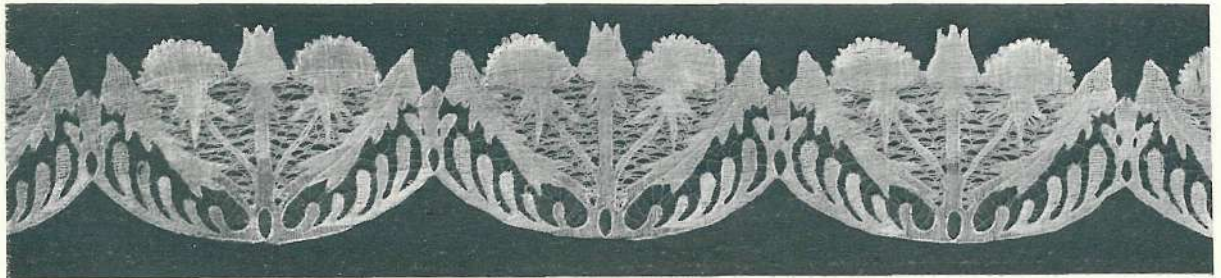
174

175

176

174., 175., 176. DÉKÁNI ÁRPÁD.

HALASI VARROTT CSIPKÉK.

Gobelin-kiállítást

rendez a francia történeti emlékek bizottsága a versaillesi múzeumban; a legjavából összeválogatott gyűjteményben kiválják a XIV. Lajos király híres gobelin-sorozatának egyik példánya, amelyhez Lebrun szolgáltatott a kartonokat. Utóbbi sorozat így egészében még nem volt kiállítva.

Louvain-ben

szeptemberben képzőművészeti és alkalmazott művészeti nemzetközi kiállítás lesz.

A Grafton-galley-ben

tartott iparművészeti kiállításról egy második és befejező cikket közöl a Studio folyóirat márciusi és áprilisi száma, melyeket közel száz kép élénkít.

A Kunst für Alle

ez idei utóbbi számai (12., 13., 14., 15.) illusztrációkban bővelkedő cikkekkel emlékeznek meg a berlini német százados nagy kiállításról. Ugyane kiállításról ír a Zeitschrift für bildende Kunst 7-ik (áprilisi) és 8-ik (májusi) számában Fr. Dülberg, s cikkeit szintén sok képpel látta el.

A zürichi

Kunstgewerbemuseum

a grafikai művészeteket felölelő kiállítást rendezett.

A darmstadti 1907. évi műkiállítás

céljára építendő csarnok költségéhez a város 330,000 márkát, vagyis 396,000 koronát engedélyezett. Az épület terveit Olbrich készítette.

A madridi régészeti múzeumban

jelenleg ama gobelínek vannak kiállítva, amelyeket az elhúnyt Villahermosa hercegnő aján-

dékozott a múzeumnak. E gobelínek — úgy mint a Raffael-félék — az apostolok történetéből vett tárgyakat ábrázolnak; s a kompozíciók tényleg Raffael-félékre támaszkodnak; csak készítésük ideje későbbi a sixtusai kápolna-bellekénél. (Utóbbiak 1519-ben készültek el; a madridiak pedig 1620 körül.)

A római pézmettség-gyűjteményben

felölelő kiállítás nyílt meg.

a Palazzo Corsiniben egy a XVII. századi holland rézkarcokat

A londoni „Arts and Crafts Exhibition“

vagyis műparkiállítást Walter Crane vezetésével minden harmadik évben rendezik. Az idej — nyolcadik — kiállítás rendkívüli módon sikerült, úgy hogy intézőjét, a nálunk is ismert művészt sikerei újra sokat emlegetetté teszik. Cranenak alapelve az, hogy a művész vezető erején kívül a készítő iparosnak, vagyis munkásnak egyénisége is érvényesülhessen; s

ennek már a katalógusban is azzal adott kifejezést, hogy felemlítette a megrendelő, a tervező művész, a készítő gyárnak vagy munkásnak, iparosnak nevét.

Bécsben

április hó folyamán egy jótékony célú arckép- és csipkekiállítás nyílt meg. Az arcképek 1750—1850-ig terjedő időből valók, a csipké pedig a csipkének úgyszólván egész történetét mutatják be. A gyűjtők és előkelők kincsei vannak itt összehordva.

„L'art de la femme“

Ily cím alatt a francia Gaulois című napilap Párisban május második felében kiállítást rendez, amely a maga nemében nem érdektelen. A kiállítás műkedvelő nők által készített tárgyakat fog bemutatni, úgynevezett női munkát, ami természetesen igen tág fogalom. A program is arról tanúskodik, hogy a nők sokoldalú munkásságát csoportokba foglalni mennyire nehéz. A pályázaton a franciák közül a Gaulois olvasói (!), a külföldiek közül pedig csakis az illető bizottságok választottai vehetnek részt (!) — mindenesetre sajátos döntések. A csoportok elsejében festések (fémre, fára, cserépre, papirosra, vászonra), azonkívül bőr- és faégetések, továbbá plasztikai munkák és végül fotográfiák kapnak helyet; a másodikban hímzések és applikációs munkák, aztán a csipke, továbbá díszmunkák selyemből, és végre szőnyegféle munkák szerepelnek; a harmadik csoport az apróságoké: női kézimunkáké, természetesen ez a voltaképeni mindenfélék csoportja; a negyedik csoport a magánosok által fenntartott női iskolák növendékeinek munkáit tartalmazza, de csakis az első három csoport valamelyikébe illőket. A legutóbbi közlések szerint a franciákkal együtt 18 nemzet női fognak kiállítani, illetőleg pályázni a díjakra. Magyar hölgyeink kiállítandó munkáikat április hó utolsó hetében az iparművészeti múzeumban közszemlére kiállították.

A magyar foto-klub

május 5-én nyitotta meg tárlatát a Műbarátok körében. A kiállításon műkedvelő fotografusaink legjobbjaiknak számos sikerült munkája látható. Ez alkalommal felemlítjük, hogy a magyar amatőrök országos szövetségének házi fényképképző kiállítását az élénk látogatottság indokából május 10-ikéig meghosszabbították.

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLEJE

A könyv művészete.

A könyv illuminációjáról hoz rövidebb cikket a „Studio“ folyóirat áprilisi száma A. Ibbs tollából; néhány illusztráció kíséri a szöveget.